

Бойко Ірина Василівна

студентка гр. ФФзм-21, ЗУНУ, м. Тернопіль

Науковий керівник: к.е.н., доцент Малиняк Б. С.

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Децентралізація влади суттєво внесла корективи у діяльність територіальних громад, що виявилось у передачі повноважень від органу виконавчої влади до територіальної громади та закріплення за ним фінансового забезпечення, а також чіткого розмежування повноважень між органами виконавчої влади та між рівнями органів місцевого самоврядування.

Управління територіальними громадами в умовах децентралізації спрямоване на ефективність його функціонування, тобто необхідно отримати максимальний результат з мінімальними витратами, при цьому діяльність територіальних громад має бути забезпечена різними ресурсами. Кінцевою метою управління розвитком територіальними громадами є благополуччя населення, яке проживає на ній. Спроможною територіальною громадою є та громада, яка має власні джерела бюджетування, розвинену інфраструктуру та людські ресурси достатні задля вирішення власних питань локального значення.

Вітчизняними науковцями такими, як С. Юрій, Т. Кізіма та Н. Злепко сутність фінансового забезпечення розкривається на основі «формування цільових грошових фондів суб'єктів господарювання у достатньому розмірі та їх ефективне використання» [6].

О. Щербакова в процесі розгляду сутності фінансового забезпечення увагу акцентує на «сукупності заходів, спрямованих на мобілізацію наявних та виявлення і залучення потенційних фінансових ресурсів суб'єктів управління розвитком міста, а також ресурсів зовнішніх інвесторів та формування шляхом їх об'єднання фінансової основи, яке відрізняється від існуючих акцентом на необхідності об'єднання коштів різного походження» [8].

На думку Н. Косаревич фінансове забезпечення територіальних громад слід розуміти як «складову міжбюджетних відносин, яка полягає у використанні сукупності інституційних засад формування місцевих бюджетів з врахуванням ступеню збалансованості фінансово-економічних відносин, що надасть можливість оптимізувати структуру бюджетів адміністративно-територіальних одиниць, підвищити ефективність видатків бюджетів місцевого самоврядування, забезпечити якісний рівень бюджетного планування і прогнозування місцевих бюджетів як інструмента соціально-економічного розвитку територій» [4].

Основною метою системи фінансового забезпечення розвитку територіальних громад є забезпеченість соціально-економічного розвитку території, підвищення її самодостатності та задоволення потреб та зацікавлень її жителів, а також представників бізнесу. Досягнення означеної мети здійснюється на основі реалізації наступних завдань:

- формування власної матеріально-фінансової бази;

- розвиток джерел надходжень фінансових коштів до місцевого бюджету;
- створення спеціальних позабюджетних фондів з метою забезпеченості розвитку об'єктів, які розташовані на території громади;
- налагодження взаємовідносин суб'єктів територіальної громади [5].

Фінансове забезпечення розвитку територіальних громад реалізується на загальних та спеціальних принципах, які визначають напрями, відповідно до яких здійснюється сам процес, а також служать як правила та критерії. Серед загальних принципів слід виділити: єдність системи, гласність та відкритість, ефективність, поєднання інтересів, справедливість, цілеспрямованість, рівність.

В процесі виділення принципів фінансового забезпечення М. Багмет і О. Євтушенко пропонують виділяти наступні принципи:

- принцип комплементарності передбачає рівний розподіл фінансових ресурсів між усіма зацікавленими суб'єктами;
- принцип субсидіарності окреслює вирішення завдань на рівні територіальних громад, а не на вищих рівнях;
- принцип демократизму передбачає залучення жителів територіальної громади до вирішення питань розвитку [1, с. 58].

Таким чином, збалансований розвиток територіальних громад формується на основі фінансового забезпечення, шляхом розподілу функцій, повноважень та відповідальності суб'єктів різних рівнів. Сформована система фінансового забезпечення розвитку територіальних громад сприятиме ефективному формуванню та розподілу фінансових ресурсів у громадах.

Список використаних джерел:

1. Багмет М. О., Євтушенко О. Н. Базові принципи діяльності територіальних інститутів управління в контексті Європейської хартії місцевого самоврядування. *Наукові праці: науково-методичний журнал*. 2007. № 56. С. 56-60.
2. Джурик Х. Б. Формування раціональної організаційно-економічної структури управління ОТГ. *Економіка та держава*. 2019. № 8. С. 82-86.
3. Кириленко О., Баранець Я. Досвід забезпечення фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. Вип. 3. С. 54-68.
4. Косаревич Н. Б. Фінансове забезпечення територіальних громад у системі міжбюджетних відносин: (на прикл. Івано-Франків. обл.): автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2012. 19 с.
5. Сухарська Л. В. Базові принципи, форми і методи фінансового забезпечення розвитку територіальних громад. *Актуальні проблеми державного управління*. 2016. № 2 (50). С. 130-137.
6. Фінанси: Підручник / за заг. ред. С. І. Юрія, В. М. Федосова. К.: Знання, 2008. 611 с.
7. Фінансове забезпечення регіонального розвитку в умовах децентралізаційних та євроінтеграційних процесів: колективна монографія / за

заг. ред. д.е.н., доц. В. І. Варцаби. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2018. 431 с.

8. Щербакова О. Л. Фінансове забезпечення соціально-економічного розвитку монофункціонального міста: автореф. дис. ... канд. держ. упр.: 25.00.04. Запоріжжя, 2012. 20 с.